

BISKOPPEN OVER KØBENHAVNS STIFT

Nørregade 11 · 1165 København K · Telefon 33 47 65 00 · E-mail: kmkbh@km.dk

Den 2. marts 2020
Akt nr. 812543

Vedrørende svarbidrag til Kirkeudvalget - spørgsmål 24

Ved mail af 17. februar 2020 har Kirkeministeriet anmodet om svarbidrag til Kirkeudvalgets spørgsmål 24 af 7. februar 2020.

Kirkeudvalgets spørgsmål giver anledning til en række bemærkninger, idet jeg skal oplyse, at svarbidraget har været koordineret dels med de øvrige biskopper dels med Det mellemkirkelige Råd, Stiftssamarbejdet Folkekirke & Religionsmøde samt Tværkulturelt Center.

Spm. 24

Vil ministeren redegøre for, hvad folkekirken gør for at missionere blandt muslimer og ikke-kristne i Danmark, og vil ministeren derudover forholde sig til, om der gøres nok, om der kan gøres mere og i givet fald hvordan?

Samtlige biskopper peger indledende på, at missionsarbejde indgår som en del af alle sognepræsters arbejdsopgaver.

Arbejdet med mission for den enkelte sognepræst består primært i at være sognepræst i sit pastorat, forkynde evangeliet, være nærværende og tilgængelig også for det menneske, der ikke er medlem af folkekirken. Der er ikke foretaget særskilte opgørelser i stifterne, der kan belyse omfanget af dette arbejde, hvorfor det ikke er muligt at dimensionere denne indsats.

Mission er en del af det kristne evangeliums væsen. Troen har fra sin begyndelse levet og udfoldet sig ved at blive delt. Delt med andre kristne og med mennesker, som endnu ikke havde hørt om Jesus. Dåbsbefalingen er således samtidig en missionsbefaling.

Også andre steder i Ny Testamente end i dåbsbefalingen peges der på mission. Hele Ny Testamente er et missionskrift, hvor de første kristne møder verden med ord og gerning. F.eks. er Lukas 10, 25-37 om den barmhjertige samaritaner et centralt moment i Ny Testamente, som har inspireret til mission i form af diakoni. Ydermere er der her ikke tale om en befaling men om tiltale til det enkelte menneskes samvittighed og om kærlighed til næsten. Etik og diakoni er i denne passage i højsædet frem for dogmatikken (læreaspektet) i Matt. 28, selvom der umiskendeligt er tale om kristen mission. Dåbsbefalingen er altså derfor ikke missionsbefalingen, men blot et blandt mange udtryk i Ny Testamente, som peger på mission.

Såfremt der med Kirkeudvalgets spørgsmål peges på den mere specifikke forståelse af mission som den særlige opgave, det er for kirken til enhver tid at gå over religiøse grænser for at forkynde

evangeliet for alle, der ikke er medlemmer eller ikke forstår sig som en del af kirken, kan det oplyses, at der nationalt er sket betydelige omprioriteringer i mange sognemenigheders arbejde med henblik på at komme de mange i møde, der er kommet på afstand af kirken som følge af manglende oplysning om kristendommen og med heraf følgende traditionstab. Børnekonfirmander, babysalmesang, natkirker, Kirken på Landet, diverse dåbsinitiativer og meget andet sigter på at favne medborgere i folkekirkens midte og periferi, hvad enten de er medlemmer eller ej. Det er en vigtig understrøm, som bevirker, at folkekirken i modsætning til de fleste kirker i vores nabolande har betydeligt flere deltagende end for 20 år siden. Mennesker deltager ikke nødvendigvis i højmessen, men deltager i de mange andre former for samlinger, hvor evangeliet med stor idérighed forkyndes.

De fleste stifter har oprettet tværkulturelle samarbejder, og Tværkulturelt Center har udarbejdet og ajourfører løbende en oversigt over ca. 160 mødesteder i folkekirken og de folkekirkelige organisationer, hvor det kristne evangelium præsenteres og forkyndes på tværs af tro og kirkeretning i forbindelse med afholdte aktiviteter. Endvidere oplyser Tværkulturelt Center at der i ca. 25 sognekirker landet over årligt afholdes en eller flere gudstjenester på andre sprog end dansk, og muslimer, kristne konvertitter og nydanskere med en anden eller ingen tro deltager hyppigt i disse.

Stiftssamarbejdet Folkekirke & Religionsmøde har til formål med udgangspunkt i evangeliets forkyndelse, at styrke og koordinere den danske folkekirkens møde med andre religioner og livstydninger i Danmark. Stiftssamarbejdet oplyser, at folkekirken i kraft af trosindholdet og den grundlovsfæstede rolle har et særligt ansvar, som bl.a. udmøntes i Folkekirke & Religionsmødes bestræbelse på at skabe fællesskaber på tværs af tros- og livsanskuelser, hvor en levende vekselvirkning kan finde sted mellem mennesker om tro, eksistens og handling. Det er et centralt ønske at styrke religioners legitime plads i det sekulære samfund, så alle uanset tro eller livssyn kan tage del i og ansvar for det fælles samfund. Om det gøres nok, oplyser stiftssamarbejdet, at der kan gøres mere ved at understøtte fx Folkekirke & Religionsmøde, der sammen med Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter formulerer en teologi om det at være majoritetskirke sammen med mange andre forskellige tro og livssyn. Hvilket samfund skal vi have sammen? Hvordan kan vi som folkekirke hjælpe med denne opgave, således at religion ikke står i fare for at blive en illegitim livstydning i det offentlige rum? Som Guds væsen er treenigt og dermed relationelt, er det kirkens væsen at være i et samtalende møde med ethvert menneske uanset tro. Guds inkarnation i Kristus betyder, at kirken må inkarnere sig i verden, selvom kirken ikke er af verden. Det er håbet, at folkekirken bidrager til religiøs dannelse, der hvor mennesker mødes, i samfundsinstitutioner og i kirken selv, så både individer og samfundet styrkes i at leve med egen og andres religion og livssyn på myndig vis. I mødet med muslimer vidner kirken om friheden i Jesus Kristus både indadtil i kirken og udadtil i samfundet.

Folkekirkens mellemkirkelige Råd har blandt andet i deres svar fremhævet, at mission i praksis er en fælles opgave for alle – præster, menigheder, ansatte og frivillige – som sammen giver sprog og krop til kirkens sendelse. Konteksten for folkekirken er i høj grad med til at forme kirkens missionspraksis. Sekularisering såvel som kulturel og religiøs pluralisme kalder på refleksion og samtale om missionens motiver, opgaver og praksisformer. Folkekirken som brobygger er den vigtigste rolle i forhold til folkekirkens mission. Folkekirken står i en række møder blandt dens medlemmer og præster: mødet med ikke-kristne danskere, det tværkulturelle møde med kristne fra andre traditioner, og det interreligiøse møde med troende fra andre religiøse traditioner. Dertil kommer folkekirken som oversætter af religiøst liv og religiøst sprog i det lokale sogn og for alle dele af befolkningen er den store og brede missionsopgave i folkekirken.

Om folkekirkens asyl- og migrantarbejde oplyser Folkekirkens mellemkirkelige Råd, at biskopperne i perioden efter 2014 har udpeget en række ressourcepræster til pastoral betjening på asylcentre såvel som brobygning til kristne migranter fra andre kristne kirker. Der er skønmæssigt op mod 100 netværksforbundne folkekirkelige præster som har en funktion på dette område, og p.t. 18 personer (både præster og kirke-kultur-medarbejdere) udpeget på stiftsniveau til arbejdet med brobygning i bredere forstand (mellemkirkelige relationer, mission, religionsmøde, diakoni). Disse præster fx involveret i dåbsforberedende undervisning for konvertitter med migrantbaggrund. Omvendelse og dåb hører her sammen, og en vigtig del af folkekirkens mission er at være i stand til og villig til at modtage konvertitter gennem oplæring, dåb og indlemmelse af den enkelte i menighedens liv. Et nyligt tiltag på dette område er pilotprojekter med deltidsansættelse af personer fra specifikke sproggrupper til pastoral betjening af migrantfællesskaber, tre personer i forhold til farsi-talende og to personer i forhold til arabisk-talende. Der har således i de seneste år været en positiv udvikling i forhold til prioriteringen af denne del af folkekirkens missionsarbejde, selv om udfordringen i forhold til den nu meget store gruppe på 800.000 migranter og efterkommere – 13,8% af befolkningen – slet ikke er blevet adresseret tilstrækkeligt endnu.

En vigtig dimension af folkekirkens mission er at præsentere og repræsentere kristendommen i forhold til troende fra andre religiøse traditioner, herunder muslimer. Der er flere aktører i dette område: Folkekirke og religionsmøde, frie folkekirkelige organisationers nationale arbejde, og enkeltpersoner med fokus på specifikke sproggrupper såvel som individuelle præsters daglige pastorale arbejde og møde med indbyggere i sognene.

Handlemuligheder for folkekirken selv kan være en løbende gentænkning af folkekirkens praksisformer og dens medlemsbetjening i missionsperspektiv. Ligeledes vil et sandt og potentielt berigende møde mellem det velkendte folkekirkelige og det nye og fremmede komme bedst i stand med en fast forankring i ens eget. Det er nødvendigt at styrke den kirkelige bevidsthed om de teologiske implikationer af religionsmødet, specielt i forhold til migrantgrupper.

Biskopperne finder generelt, at samtale og samarbejde på tværs af religiøse forskelligheder er forudsætningen for frugtbart at kunne drive mission, idet mission må forstås som det i ord og handling at præsentere og repræsentere kristendommen for mennesker af anden eller ingen tro.

At præsentere vil sige at gøre evangeliet kendt, forkynde og fortælle om, hvad det betyder, at repræsentere betyder i handlinger og ord at vise, hvilket præg kristendom og kristentro sætter på livet og menneskers gudsforhold og forhold til hinanden.

De internationale orienterede folkekirkelige missionselskaber fx Danmission og Mission Afrika har gennem mange år udover deres engagement ude i verden også arbejdet med mission i Danmark primært blandt migranter. Dette arbejdet støttes af menigheder, provstier og stifter. Også de folkekirkeligt relaterede missionsorganisationer Indre Mission og Luthersk Mission er engagerede i missionsarbejde blandt migranter.

I regi af Kristent Muslimsk Samtaleforum afholdes der årligt en konference for kristne og muslimske ledere, og disse konferencer har bidraget væsentligt til opbygning af den gensidige tillid, der gør kristen mission mulig.

I de enkelte stifter arbejdes der på forskellig vis med samtale og dialog, herunder oprette mødesteder, etablere gensidige besøgsrunder til muslimske og ikke-kristne trossamfund. Folkekirken er endvidere bredt til stede i en diakonal sammenhæng, hvor der ikke skeles til religiøst tilhørsforhold, men hvor folkekirken ved sit evangelisk funderede nærvær og vilje til at tage imod fremstår som et

sted og en sammenhæng, hvor der er godt at være og komme, og hvor man måske har lyst til at blive.

I mange stifter er der udarbejdet dåbsoplæringsmateriale på arabisk og på farsi, ligesom der også afholdes gudstjenester, hvor disse sprog indgår enten direkte eller som oversættelse. I et enkelt stift er der tillige etableret en valgmenighed med udspring i Church of Love, som var en menighed, der missionerede blandt muslimer.

Der er som bekendt på landsplan stor forskel på, hvor stor en procentdel, der er medlem af folkekirken. Dette afspejles i missionsindsatsen i de områder, hvor tilslutningen er lavest (Københavns, Helsingør og en del af Aarhus stifter). Blandt andet dér er kirken tydeligt til stede som kristen kirke og stiller sig til rådighed som dem, man kan komme til for at tale tro og gerne tillige blive døbt.

Det væsentligste arbejde med at præsentere og repræsentere kristendom og kristentro foregår lokalt i sognene. Missionen udtrykkes i gæstfrihed og medmenneskelig interesse og hjælp. Udover de individuelle møder træder den frem i form af sprogcaféer, fælles spisning, korsang og indbydelser til gudstjenester.

Der foregår et frugtbart samvirke mellem det lokale niveau og det koordinerende arbejde på stifts- og landsplan.

Afslutningsvist bemærker biskopperne, at i forhold til mission blandt muslimer og andre ikke-kristne er den uløseligt forbundet med respekten for, at mennesker har forskellige religiøse og trosræssige forhold, for trosfrihed og den frie mulighed for at konvertere eller lade være. Respekten for anderledes troende og for trosfriheden er ikke en selvfølge. Det vidner både historien og samtiden om. Derfor er det også en folkekirkelig opgave at virke for anerkendelse af trosfriheden og det respektfulde møde med mennesker af anden eller ingen tro.

Biskopperne vil tillige gerne henvise til det igangværende, men hvilende, udvalgsarbejde med henblik på folkekirkens forhold til andre kirker af anden kulturel og sproglig herkomst. I dette udvalg overvejer man muligheden for dobbeltmedlemskab, og dette vil muliggøre et respektfuldt og tættere samarbejde med andre kristne trossamfund i Danmark.

Ligeledes bør stiftssamarbejdet Folkekirken & Religionsmødet fremhæves, som en organisation der væsentligt kan bidrage til dialogen mellem trossamfund i Danmark og dermed være med til at Danmark bliver et land, hvor borgerne har stor forståelse for og respekt for mennesker med anden trosopfattelse.

Det kan altid debatteres, om man gør nok, men biskopperne er enige om, at der i dag lægges væsentligt mere arbejde i mission i Danmark end der blev for bare 5 år siden. Der er altid brug for mere kirkeligt materiale på fx arabisk, farsi og urdu som introduktion til folkekirken og kristentro, og der er brug for flere steder med internationale gudstjenester, og folkekirkelige gudstjenester på andre sprog end dansk, og i det hele taget til også gudstjenesteligt at række ud til mennesker med anden religiøs baggrund, selvom vores gudstjenester naturligvis er åbne for alle, der ønsker at deltage.

Når man taler om mission i dag, er det væsentligt at vige bort fra tendensen til at ville sætte skarpe grænser op, der hviler på egne opfattelser. Det er ikke op til mennesket at fælde dom over andre. Den dynamiske missionsforståelse er ikke grænsefikseret, men har sin opmærksomhed rettet mod centrum i troen, Kristus. Det betyder at mission både er at se, bede, besøge, lytte, dele, og ikke

mindst at hele uoverensstemmelser og lægge vrede, had og fordomme bag sig samt at invitere og fortælle sin tros grundlæggende historier samt at synge livets sange sammen.

Med venlig hilsen

Peter Skov-Jakobsen

Biskop over Københavns stift

Kopi til samtlige biskopper
Tværkulturelt Center
Folkekirkens mellemkirkelige Råd
Folkekirke og Religionsmøde